

ПРАВИЛНИК
за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение
и труд
в Основно училище "Иван Вазов" с. Русокастро
за учебната 2023/2024 година

Правилникът за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд е приет на заседание на ПС с Протокол №12/05.09.2023 г. и е утвърден със заповед №РД -09-557 /05.09.2023г. - на директора на училището.

ГЛАВА ПЪРВА

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. С този правилник се определят изискванията за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд в училището.
2. Правилникът се отнася за всички участници в образователния процес и трудовата дейност (ученици, педагогически специалисти и непедagogически персонал) и урежда техните права и задължения по осигуряване и контролиране на БУВОТ
3. Правилникът се утвърждава от директора на училището.
4. Правилникът се актуализира при въвеждане на нови съоръжения, технически средства, материали и вещества и при изменение на правилата, нормите и изискванията за безопасност на труда в Република България.

РАЗДЕЛ I

Област и ред за прилагане на правилника

Правилникът се отнася за учениците, педагогическите специалисти и непедagogическия персонал в Основно училище "Иван Вазов" с. Русокастро, както и за лицата, които по различни поводи се намират в училищната сграда, площадки, терени и др.

За осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд при провеждане на възпитанието, учебната, извънкласната и извънучилищната дейност и при извършване на трудови дейности се спазват установените в Република България единни правила за безопасност на труда.

Отговорност за изпълнението на правилника носи директорът.

РАЗДЕЛ II

Права, задължения и отговорности на длъжностните лица и учащите за осигуряване и спазване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд

I. Директор

1. Директорът е длъжен да осигурява на учениците напълно безопасни условия за работа;
2. Със заповед на директора ежегодно се създават комисии за:
 - проверка безопасността на всички уреди, съоръжения и уреди по физкултура; проверка на ел. уредите, инсталациите, противопожарните кранове, гръмоотводите соглед, противопожарната охрана и охраната на труда;
 - комисиите по т. 2 до 15 септември извършват проверката и съставят протоколи.

II. Педагогически специалисти

1. В началото на учебната година класните ръководители и учителите запознават учениците с нормите за безопасност и условията на труд в класните стаи и кабинетите.
2. При провеждане на извънучилищни дейности (*спортни игри, походи, състезания и др.*) класните ръководители и учителите задължително инструктират учениците за поведението им като състезатели, участници в похода, пешеходци или пътници в транспортни средства. Списъците на учениците, заминаващи на поход, екскурзия и т. н. се предават на директора след провеждане на задължителния инструктаж, заедно с маршрутния лист за придвижване на групата.
3. След приключването на учебните занятия учителите задължително проверяват за забравени включени електрически уреди, учебно-технически средства и осветление.
4. Учителите са задължени да дежурят според определения график за определен район. Те следят за нормалното придвижване на учениците по коридорите и стълбищата в училищната сграда, както и за поведението на същите в класните стаи, коридорите и

стълбищата. В случай, че дежурният учител е възпрепятстван да изпълнява задълженията си, трябва да осигури свой заместник и да информира за това директора на училището.

III. Класни ръководители

Запознават всички ученици с настоящия правилник и провеждат инструктаж научениците, както следва:

1. Началният инструктаж се извършва в началото на учебната година, а периодичният – след всяка ваканция.
2. В ЧК провеждат обучението по ЗБАК, като в процеса на обучението се изучават и плана на училището за защита на учениците при бедствия, аварии, катастрофи, пожари и евакуационната система на училищната сграда.
3. На първата родителска среща запознават родителите с настоящия правилник, с правилника за дейността на училището и пропускателния режим в училището.

IV. Ръководител направление „ИКТ”

- I. Да поддържа в изправност наличната техника в помещението, в което работи.
2. Да инструктира учениците за безопасна работа в компютърните зали и възможните последици при неспазване на изискванията за безопасност или работа с неизправни уреди.

V. Учител по ФВС

1. Да изисква, устройва и обзавежда физкултурния салон и спортната площадка със здрави, изправни и сигурно поставени спортни уреди и настилки и др.
2. Да полага грижи за поддържане на уредите в изправно състояние. Особено внимание да обръща на скрепителните елементи (винтове, болтове, скоби, обтегачи, възли и др.).
3. Ежедневно, преди започване на занятията по ФВС да извършва оглед и проверка за състоянието на всички уреди и съоръжения, които се ползват.
4. Да не допуска игра на уреди, които са физически износени и крият опасност за злополука, или да се играе без гимнастически постелки.
5. Да поддържа ред и последователност при изпълнението на упражненията особено тези, които са свързани с повишена динамика, равновесие, статични напрежения и крият опасност от сблъсквания, падане при разсейване на вниманието или уплаха.
6. Да следи за физическото и психическото състояние на учениците и при наличие на отклонения от нормалното, да не изисква изпълнение на трудни елементи.
7. При хвърляне на уреди да съблюдава да няма хора на мястото около падането.
8. Да осигурява местата за физическо възпитание да отговарят на хигиенните изисквания за осветление, чистота на въздуха, температура, чистота на настилката, разположение на уредите и др.
9. В случай на злополука да вземе спешно необходимите мерки за оказване на медицинска помощ и да съобщава на директора на училището.
10. Баскетболните табла и футболните врати, волейболните колони и др. трябва да бъдат закрепени здраво или стабилизирани сигурно.
11. Траповете за скачане трябва да бъдат дълбоко разкопани.
12. Не допуска учениците да играят самостоятелно без наблюдение на учител.
13. На момичета, ненавършили 15-годишна възраст, не могат да се възлагат физически упражнения, които могат да увредят или да причинят деформация на органи в областта на малкия таз.

VI. Учител в група за ЦОУД

1. Отговаря за безопасността на учениците в групата за ЦОУД по време на часовете съгласно графика за провеждането им.

VII. Непедагогически персонал

1. Да спазват установената трудова, техническа и технологична дисциплина, да изпълняват трудовите си задължения точно и добросъвестно.
2. Да се явяват на работа в състояние, което им позволява да изпълняват възлаганите им задачи и да не употребяват през работно време алкохол или друго упойващо вещество.

3. Да спазват правилата за здравословни и безопасни условия на труд, безопасността на движението и противопожарната охрана.
4. Да се грижат за собствената си безопасност и безопасността на лицата, които биха могли да пострадат при извършваната от тях работа или дейност.
5. Да поддържат реда, необходимата чистота, културна и приветлива обстановка на работното си място.
6. Да не предприемат по своя инициатива работа, с която не са запознати и не им е възлагана.
7. Да поддържат и повишават знанията и квалификацията си по безопасните методи на труд.
8. Периодично или за конкретен случай да се запознават с изискванията за безопасна работа, отнасящи се за работното място, на което работят.
9. Имат право да откажат изпълнението или да преустановят работата, когато възникне сериозна и непосредствена опасност за живота и здравето им, като незабавно уведомят за това директора.
10. Имат право да откажат изпълнението на работа, за която не са инструктирани или нямат изискващата с правоспособност.

◆ **Задължения на чистачките:**

1. Извършват редовно и качествено почистване на класните стаи два пъти за деня, забърсват праха по мебелите и проветряват.
2. Почистват коридорите и сервизните помещения след всяко голямо междучасие и хлорират сервизните помещения.
3. Ежемесечно извършват основно почистване на класните стаи, коридорите и сервизните помещения.
4. Ежеседмично почистват подовите покрития в класните стаи, двора и спортната площадка.
5. Чистачките измиват прозорците всяка ваканция. Тяхното почистване се извършва след внимателното им отваряне, а също на изправни маси или стълби.
6. Качването и слизането при почистване на прозорците или подмяна на осветителните тела става изключително внимателно при спазване на правилата за безопасност.
7. Спазват санитарно-хигиенните изисквания и противопожарните правила по охрана на труда, следят повредите в помещенията и своевременно уведомяват за такива ръководството на училището.
8. Грижат се за затваряне на крановете на чешмите и проверяват осветлението.
9. Грижат се за навременно включване и изключване на ел. осветлението в класните стаи и коридорите.
10. При пожар, земетресение, авария, стихийно бедствие и други, чистачките обезпечават отварянето на вратите и изходите за евакуацията на учениците.
11. Осигуряват пропускателен режим в училище и следят за безопасността на учениците.
12. Не допускат на територията на училището лица за провеждане на каквато и да било дейност без разрешението на директора на училището.
13. Не допускат влизането на външни лица, които нарушават нормалното протичане на учебния процес.
14. Не допускат на територията на училището лица, употребили алкохол или упойващи средства, както и такива, носещи съмнителни вещи (чанти, пакети и др.), огнестрелни и/или хладни оръжия.

◆ **Задължения на ЗАТС**

1. Следи за състоянието на проходите за евакуация, за правилната експлоатация на отоплителната и електрическата инсталации и уреди, и спазване на противопожарните норми.

◆ **Задължения на медицинското лице**

1. Познава и спазва настоящия правилник.
2. Оказва първа долекарска помощ на пострадал ученик или служител до пристигане на екип на Спешна помощ.
3. При необходимост съпровожда ученик до болница преди пристигане на родител.
4. Не допуска присъствие в училище на заразоболни и опаразитени ученици или служители.
5. Носи отговорност за правилното съхранение на лекарствените средства и ограничаване на достъпа до тях.
6. Носи отговорност за правилното съхранение на медицинската документация и ограничаване достъпа до нея.
7. При обслужване на заразно болни, при грипни епидемии или пандемии ползва лични предпазни средства (маски, ръкавици и др.)
8. При манипулации ползва индивидуални игли, спринцовки, превързочни материали и инструменти /стерилни и еднократни/, като спазва всички изисквания за опазване на детското и собственото си здраве.
9. Следи и събира необходимата документация по Наредба № 3 на МЗ.
10. Извършва дейности по профилактика и промоция на здравето, организира кампании, насочени към здравословен начин на живот, превенция на зависимости и др.

VIII. Задължения на учениците

1. Идват в училище 15 минути преди започване на учебните занятия.
2. При придвижване и/или пътуване от дома към училище и обратно всеки ученик се задължава стриктно да спазва правилата за движение по пътищата и инструктажа за безопасно поведение по време на пътуване.
3. При влизане в класната стая – да се огледа дали е годна за провеждане на занятия. При установяване на нередности и повреди – счупени ключове, контакти, прозорци, чинове, столове и др., които биха застрашили здравето и живота на учениците, да се уведоми класния ръководител или дежурния учител.
4. По време на междучасие не се допуска отваряне на прозорци, освен на този до бюротона учителя, тъй като това крие опасност за живота на учениците. Забранява се отварянето на прозорци в коридорите. Не се допуска качване по прозорците, навеждане през тях и хвърляне на отпадъци или други предмети.
 5. Забранено е внасянето в училище от учениците на ножчета, приспособления за игри с остри предмети и използване на такива за игра в междучасията.
 6. Не се допуска игра с топки и други спортни пособия в класните стаи и коридорите, пързването по паркетите на стълбищата, бягане по коридорите на училището.
 7. Не се допуска движение по коридорите и стълбищата от страна на учениците по времена миенето на коридорите.
 8. Учениците са длъжни да пазят чисти класните стаи, коридорите, физкультурния салон, тоалетните и двора на училището. Отпадъците се събират на определените места.
 9. Всички ученици са длъжни да поддържат личната си хигиена и да идват на училище в приличен вид, отговарящ на положението им на ученици, съгласно ПДУ.
 10. В часовете по физическо възпитание и спорт учениците стриктно да изпълняват изискванията на учителите, не играят на уреди, които са физически износени и крият опасност за живота.
- В часовете, които се провеждат в училищната лаборатория по природни науки, поради повишена опасност от вредни вещества, пожар, взрив, учениците следва да спазват указанията на учителя. Всички стъкла и банки да са картотекирани и да имат четливо написани етикети за съдържанието в тях, както и указания за работа с тях.
11. С цел осигуряване на пожарна безопасност, учениците са длъжни стриктно да спазват противопожарната наредба на директора на училището, както и действащите правила и предписания на Районна служба „ПБЗН“:

- по всяко време (преди започване и след завършване на учебните занятия, в междучасията) се забранява игра с ел. ключове, контакти, ел. табла, съединяване на жици на счупени контакти за опит да се пускат в действие;

- не се допуска ползването на отоплителни уреди;

- абсолютно е забранено пушенето на цигари в сградата и тротоарите около нея, паленето на огън в учебните стаи и двора на училището с цел игра и развлечения;

- не се разрешава игра с пожарогасителите в сградата;

- при възникване на пожар или авария учениците са длъжни да спазват указанията на учителя и да изчакат пристигането на екипите на Районна служба „ПБЗН“. При възможност до идването на огнеборците, педагогическите специалисти, непедагогическия персонал и учениците могат да започнат гасене на пожара с наличния инвентар (вътрешен противопожарен кран, пожарогасители, пясък и др.).

12. По време на извънучилищни дейности учениците изпълняват указанията на учителите, които ги придружават. Особено внимание се обръща на учениците да спазват всички указания за безопасност на движение.

В случаи на ученици в риск или жертви на насилие, пътно-транспортно произшествие и др., при което има пострадали ученици, веднага се уведомяват директора на училището, който от своя страна информира МВР, РУО и регионалните структури на органите за закрила на детето.

ГЛАВА ВТОРА

Условия, изисквания и правила за безопасно и здравословно провеждане на възпитанието, обучението и трудовата дейност

РАЗДЕЛ ПЪРВИ

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА РАБОТНИЦИТЕ, УЧИТЕЛИТЕ, КОМИСИИТЕ

1. Работникът или служителът е длъжен да спазва правилата за безопасни и здравословни условия на труд при изпълнение на работата, за която се е уговорил.

2. Правилата за безопасни и здравословни условия на труд за съоръжения и работни места, се разработват и утвърждават от работодателя. Те не могат да противоречат на нормативните изисквания и се обявяват по подходящ начин на работните места.

3. Лица без необходимите знания и умения, предвидени в правилата за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд, не се допускат на работа.

4. При нарушаване правилата за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд се носи отговорност.

5. При неизпълнение на задълженията си във връзка с осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд работодателят или съответното длъжностно лице подлежат на наказание.

6. Работодателят има право да налага дисциплинарни наказания за неспазване на правилата за безопасни и здравословни условия на труд.

7. Учителите, работата на които е свързана с използване, обслужване и поддържане на съоръжения и други, както и заети в дейности, които създават опасност за здравето и живота им, задължително се инструктират, обучават и полагат изпит по правилата за осигуряване на безопасни условия на труд.

8. Учителите разработват правила за безопасни условия на възпитание, обучение и труд по учебните предмети, по които преподават.

9. Учителите по физическо възпитание и спорт подготвят и изискват от директора и помощния персонал извършването на ремонт на всички спортни уреди и пособия във физкултурния салон и училищния двор. Годността на същите се проверява от комисия, а тези, които не могат да се поправят, се бракуват.

10. При изпълнение на физически упражнения, особено на тези с по-сложен характер, да се съблюдават изискванията за помощ и пазене на учениците от страна на учителя.
11. Спортните уреди във физкултурния салон при ползване задължително се обезопасяват с постелки.
12. В края на всяка учебна година комисия проверява състоянието на училищната сграда и всички съоръжения, физкултурни пособия, апарати, учебно-технически средства, уреди, осветителни и отоплителни инсталации, съставя протокол и прави предложения за ремонт или бракуване.
13. В началото на всяка учебна година комисия проверява състоянието на всички видове инсталации, съоръжения, готовността за започване на учебната година и съставя протокол, който се предава на директора.
14. В началото на всяка учебна година класните ръководители по време на провеждане на първия учебен час на класа запознават учениците с настоящия правилник, а учителите при провеждане на първото занятие инструктират учениците във връзка с изискванията за безопасност при ползване на уреди, съоръжения, физкултурни пособия и други.
15. До началото на всяка учебна година задължително се ремонтират или бракуват всички уреди, съоръжения, учебно-технически средства и пособия, които не отговарят на условията за безопасност.
16. Задължително е спазването на изготвения план за работа при зимни условия, като своевременно в началото на зимния сезон се осигуряват необходимите противопожарни средства, пясък, лопати и кирки.
17. При извършване на ремонтни дейности в училищната сграда директорът издава заповед за стриктно спазване на правилата за безопасност до неговото приключване. При станала злополука незабавно се уведомява медицинския специалист,
18. училищното ръководство и родителите на ученика или близките на служителя или работника.
19. Дежурните учители за деня извършват превантивен контрол по спазване на правилата за безопасност. При нарушаването им от ученици незабавно се уведомява класния ръководител или училищното ръководство.

Безопасна работа в учебните кабинети и лаборатории – общи изисквания.

Лаборатория по природни науки

1. Учениците да бъдат запознати с несъвместимостта на химическите вещества.
2. На шкафове, в които се съхраняват отровни, самозапалващи се, взривни, радиоактивни и други вещества, да се поставят знаци по БДС за опасност.
3. Отровните вещества да се съхраняват в добре затворени съдове и специални шкафове, които се заключават с надписи и знаци „отрова“. Леснолетливите течности да се съхраняват на хладно и тъмно място.
4. Забранено е оставянето на химически вещества без етикет.
5. Да се спазват от учителя нормативите за допустимото количество опасни и отровни за здравето вещества.
6. Химическите лаборатории да са разположени и оборудвани съгласно санитарните норми и изисквания.

Извънучилищна дейност

1. При организиране на туристически пътувания с ученици се спазват разпоредбите на Наредбата за детските и ученическите туристически пътувания с обща цена, иницираниот детските градини, училищата или центровете за подкрепа за личностно развитие.
2. Ръководителите на туристическите пътувания, педагогическите специалисти и друг персонал от училището носят отговорност за опазване живота и здравето на учениците от момента на поемането им в сборния пункт, по време на пътуването и престоя им, до връщането им на родителите/настойниците.

3. При организирано посещаване на различни културни и научни институции и прояви извън училище по време на учебната година в зависимост от темите в учебното съдържание педагогическите специалисти изискват информирано съгласие на родителите/настойниците на учениците, като за всяка организирана проява се спазва Наредба № 10 от 1.09.2016 г. за организация на дейностите в училищното образование. Организирано придвижване на ученици и друг персонал като пешеходци или пътници в превозни средства.

4. Задължително е спазването на изготвения и утвърден от директора план на Комисията по безопасност на движението, охрана на труда и защита при природни и други бедствия.

Дейност в случай на пожар, авария или природно бедствие

1. Да не се допуска паника и да се действа организирано и уверено.
2. При усещане на първите признаци на земетресение да не се напуска сградата самостоятелно от ученици или учители.
3. Да се заемат местата до вътрешните стени или коридорите, които са сравнително по-устойчиви на въздействието.
4. След преминаване на първия трясък незабавно да се изключат отоплителните и нагревателните уреди в класните стаи, канцелариите, коридорите, работилниците, кабинетите, лабораториите и други.
5. След преминаване на първия трясък под ръководството на учителите, организирано, при спазване на плана за евакуация да се напуснат класните стаи.
6. Да се слиза само по стълбищата, без да се ползва асансьор.
7. След напускане на сградата да не се застава на разстояние по-малко от височината ѝ.

РАЗДЕЛ ВТОРИ

Изисквания към съоръжения и работни места за безопасна работа

1. Да се извършва от помощния персонал навременно и редовно почистване и измиване на физкултурния салон, спортни площадки, учебна работилница.
2. Във физкултурния салон се влиза само организирано и с чисто игрално облекло.
3. Преди започването на учебния час по ФВС се забранява разместването и изнасянето на спортния инвентар и ползването му без разрешението на учителя.
4. Задължително е спазването на изискванията на ПБ и инструкциите за безопасна работа, с които учениците трябва да бъдат запознати.
5. Всички учебно-технически средства да се използват по своето предназначение и съобразно изискванията по безопасност, хигиена на труда.

РАЗДЕЛ ТРЕТИ

Хигиенни и здравословни изисквания за работните места и за учебната дейност на учениците

I. Общи изисквания

Учебните стаи/кабинети, лаборатория, физкултурен салон и др. подобни трябва да отговарят на санитарно-хигиенните изисквания по отделните фактори – микроклимат, осветление (естествено и изкуствено), вредни вещества, шум, вибрации, лъчения и други.

II. Микроклимат – температура, влажност и скорост на въздуха.

Отопление и вентилация.

1. Хигиенните изисквания към микро-климатичните параметри на въздуха в работните помещения да отговарят на БДС.
2. Да се спазват оптималните норми на работните места за температура и скорост на въздуха в зависимост от категорията работа и периода на годината.
3. Когато поради технически или други причини не е възможно да се осигуряват оптималните норми, да се спазват допустимите норми за:
 - температура и скорост на въздуха през студения период;
 - относителната влажност на въздуха на постоянните работни места между 30 и 75 %;
 - скорост на въздуха на постоянните работни места през топлия период.
1. Необходимо е да се поддържа постоянна температура в работните помещения с помощта на отоплителни тела, които не трябва да влошават микроклимата.

Естествено и изкуствено осветление

1. Всички помещения, независимо от времето на пребиваване в тях, трябва да бъдат осигурени с естествено осветление.
2. Помещенията, в които е обективно доказана невъзможността да се осигурят нормите за естествено осветление, трябва да се осветяват през деня със смесено осветление.
3. Естественото осветление трябва да бъде странично, горно или комбинирано и да осигурява хигиенните изисквания съобразно БДС 1786-84.
4. Да се спазват отрасловите норми за изкуствена осветеност на работната повърхнина в лукса, както следва:
 - класни стаи, аудитории, учебни кабинети, лаборатории в средата на дъската 500;
 - на работните маси и чинове 300;
 - кабинети по рисуване – на дъската 300;
 - на работните места 500;
 - кабинети и стаи 200;
 - физкултурни зали на пода 200;
 - административни помещения 400.

Санитарно-битово осигуряване

1. Територията на училището и дворните площи да се поддържат чисти, а отпадъците да се събират на определените за целта места.
2. За осигуряване на личната хигиена на работниците и служителите да се осигурят санитарно- битови помещения.

3. Да се поддържат в добър вид съблекалните, помещенията с умивалници, тоалетните и други.
4. Да се спазва от всички педагогически специалисти, непедagogически персонал и ученици, въведеният режим за труд и почивка.
5. Кабинетът на медицинския специалист да бъде обзаведен и оборудван с необходимите средства и медикаменти за оказване на първа помощ.
6. Условия за санитарно-битово и медицинско обслужване на педагогическите специалисти и непедagogическия персонал, и на учениците съобразно санитарните норми изисквания се осигуряват от директора на училището.

Водоснабдяване и канализация

1. Училищната сграда да бъде осигурена с необходимите количества вода за хигиенно-санитарни и питейно-битови нужди.
2. Контролът по измерването на елементите от условията на труд се осъществява от контролните органи на МЗ и МТСП.
3. За всяко работно място, работна зона на учениците да се състави карта за условията на труд с параметрите на работната среда.

РАЗДЕЛ ЧЕТВЪРТИ

ПРОТИВОПОЖАРНА ОХРАНА

Създаване на условия за недопускане на пожари

1. Да се изготви противопожарна Наредба, която да се утвърди от директора на училището.
2. Противопожарната Наредба да се спазва от всички задължително.
3. Да се извършва постоянен контрол по спазване на противопожарната Наредба от назначеното длъжностно лице и училищното ръководство.
4. В Наредбата да са включени и следните раздели:
 - противопожарни изисквания към помещенията;
 - помещения за учебна дейност.
1. Да се извършва постоянен контрол по ползването на електронагревателните и отоплителни уреди. При спиране на електрическия ток да се ползват само електрически фенерчета или газови лампи.
2. Отоплителните уреди да бъдат монтирани правилно и безопасно.
3. Леснозапалимите течности в лабораториите да се съхраняват в метални шкафове.
4. В коридорите и по стълбищата да не се съхраняват маси или друг инвентар.
5. Изходите за евакуация да се поддържат годни за използване.
6. В таванските и избените помещения да не се складираат леснозапалими материали, да бъдат заключени и да няма свободен достъп до тях.
7. Противопожарните уреди и съоръжения да се поддържат в изправност и годност за ползване.
8. Да се спазват най-строгите изискванията за пожарна безопасност при извършване на заваръчни и други огневи дейности.
9. Да се изготви план за евакуация на учениците при пожар, същият да бъде поставен на видно място в училищната сграда на всеки етаж и да се проиграва веднъж на учебен срок през учебната година.
10. При възникване на пожар е необходимо да се уведомят незабавно органите на противопожарната охрана, като се посочи и адресът на училището.
11. Да се започне незабавно гасене на пожара с наличните противопожарни съоръжения.
12. Организирано и без паника да се евакуират учениците, при спазване на плана за евакуация и конкретната пожарна обстановка.
13. Задимен участък да се преминава с поставена на дихателните органи мокра кърпа.
14. Директорът на училището и учителите напускат последни училищната сграда, след извеждане на всички ученици.
15. При разрастване на пожара да се вземат мерки за спасяване на ценно имущество и документация.

16. При пристигане на противопожарните коли да се информират служителите на СПАБза следното:

- има ли ученици, неизведени от класните стаи и къде, кои помещения са обхванати от огъня и къде се разпространява;
- местата за съхраняване на леснозапалими течности.

Противопожарни изисквания при провеждане на масови мероприятия – тържества, вечери и други

1. Помещенията за масово събиране на хора в училището са физкултурен салон, учителската стая, коридори.

2. Помещенията, в които се провеждат масови събирания, трябва да бъдат от I или II степен на пожароустойчивост. Трябва да имат най-малко два изхода за навън и спазени всички други изисквания за евакуацията на хора.

3. Не се допуска употребата на синтетични материали за облицовка на стени и тавани.

4. За провеждане на масово мероприятие трябва да бъдат осигурени всички необходими средства за пожарогасене.

5. През време на масовото мероприятие при учениците трябва да присъства директорът, който да следи и отговаря за спазване на всички правила попротивопожарната охрана.

6. При провеждане на масовото мероприятие е забранено:

- осъществяване на светлинни ефекти с използване на химически и други вещества, които могат да причинят пожар;

- да се гаси напълно светлината в помещението;

- разполагане на маси, столове и други предмети в помещението по начин, който ще затрудни бързото му напускане от присъстващите.

7. Украсата с електрически илюминации да се извършва само от правоспособен електротехник, който да спази всички изисквания за електро и пожаробезопасност.

РАЗДЕЛ ПЕТИ

Работно облекло и предпазни средства

1. Предпазните средства и работното облекло се осигуряват съгласно реда и изискванията, определени в нормативните актове и се ползват само по предназначението им в работното време.

2. Изготвя се и се утвърждава списък на работните места и видовете работа, за които са необходими предпазни средства и работно облекло, като се определя видът, срокът на износването и условията на ползването им.

3. Разходите по доставката и поддържането на работното облекло и предпазните средства са за сметка на бюджета на училището.

4. До началото на всяка учебна година комисия, назначена със заповед на директора, проверява наличието, състоянието и годността на личните предпазни средства.

5. Да се поставят, където е необходимо, предупредителни знаци и надписи.

РАЗДЕЛ ШЕСТИ

Правила и изисквания за осигуряване на безопасност при злонамерено анонимно телефонно обаждане

1. При получаване на сигнал за злонамерено анонимно телефонно обаждане действа следният регламент:

2. Заплахата от полученото анонимно телефонно обаждане се приема като реална.

3. При липса на установени съмнителни предмети или вещества след огледа и съгласувано с органите на МВР директорът може да вземе решение за продължаване на учебния процес и дейността, без да се предприемат мерки за евакуация и последваща проверка.

4. При откриване на подозрителен предмет или вещество и след съгласуване с органите на МВР, директорът взема решение за предприемане на действия по евакуация на деца, персонал и други пребиваващи в сградата лица.
5. Чрез предвидените за целта съоръжения се вземат мерки за локализиране на зони с открити подозрителни предмети или вещества и недопускане на контакт с тях.
6. Евакуацията се извършва, съгласно предварително разработен и утвърден план, без да се допуска паника и хаос.
7. При евакуация пребиваващите в обекта вземат багажа си, за да улеснят последващата проверка от органите на МВР и подпомагащите ги длъжностни лица от училището.
8. Приоритетно се евакуират лицата, които са в близост до открития съмнителен предмет/вещество или застрашени помещения/сгради, както и най-малките деца/ученици.
9. При евакуация се вземат мерки за недопускане на влизането на лица в застрашения обект/помещение, с изключение на органите на МВР и подпомагащите ги длъжностни лица от училището.
10. Евакуираните деца и персонал се извеждат в определените безопасни места.
11. Проверява се броят на евакуираните лица.
12. Органите на МВР оказват съдействие при евакуацията, като отцепват района на застрашения обект и подпомагат бързото настаняване на евакуираните в определените безопасни места за временно настаняване.
13. Извършва се последваща проверка и претърсване от органите на МВР, в съответствие със събраната максимално обективна информация за реалната обстановка в застрашения обект. За проверката и претърсването органите на МВР се подпомагат от длъжностни лица от училището за оказване на съдействие.
14. След извършване на проверка на обекта от страна на органите на МВР (непотвърждаваща достоверността на сигнала или предполагаща последващо неутрализиране на опасността) се подписва констативен протокол, след което директорът взема решение за възстановяване на учебния процес.
15. Когато сигналът за злонамереното анонимно телефонно обаждане е получен чрез европейския номер за приемане на спешни повиквания 112, органите на МВР уведомяват директора на училището, който предприема съвременното изпълнение на по-горе разписаните действия.

ГЛАВА ТРЕТА

Трудови злополуки

1. За трудови злополуки се считат всички травматични увреждания, станали по време и във връзка или по повод на извършваната работа, както и всяко увреждане на здравословното състояние, настъпило в резултат на изпълняваните трудови задължения.
2. Регистрират се всички трудови злополуки, които са станали с работници или служители и са предизвикали загубване на работоспособност за един или повече дни.
3. За всяка трудова злополука самият пострадал или най-близкият свидетел на злополуката незабавно уведомява училищния директор.
4. Трудовата злополука се установява от директора на училището с акт в тридневен срок, считано от деня на злополуката, а професионалното заболяване – в тридневен срок от неговото констатиране от съответните здравни органи.
5. Директорът на училището организира регистрирането, отчитането и анализирането на трудовите злополуки и професионални заболявания по установения в Република България ред.
6. Директорът на училището незабавно уведомява началника на РУО, регионалната инспекция по труда, органите на МВР, прокуратурата и Гражданска защита в случаите на тежки или със смъртен изход трудови злополуки и тежки аварии.
7. Мерки за предотвратяване на трудовите злополуки и на общите и професионални заболявания се вземат от директора на училището.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

Долекарска помощ

1. Да се ползват правилата, предназначени за обучение на работниците и служителите за оказване на първа долекарска помощ при увреждане здравето на хора при трудовата им дейност, утвърдени от министъра на здравеопазването и министъра на труда и социалните грижи.
2. Спазването на Правилата за оказване на първа долекарска помощ, утвърдени на основание чл. 276, ал. 1 и ал. 2 от КТ и влезли в сила от 01.01.1995 г. е задължително.
3. При изпадане на ученици в гърч да се запази спокойствие, да се постави детето далеч от остри и горещи предмети, да се разхлабят пристягащите дрехи, да се постави тялото странично положение и да се повика веднага училищният лекар или медицинското лице, обслужващо училището. Да не се правят опити за ограничаване на гърчовите движения и свестяване (пръскане с вода и изкуствено дишане, които влошават състоянието на детето), да се изнесе на свеж въздух пострадалият и да не се дават течности и вода през устата.
4. При настъпване на алергичен шок на мястото на инфектиране да се постави турникет.
5. Медицинското лице в училището обучава групи от класовете за оказване на първа долекарска помощ при токов удар, изгаряне, порезни рани и счупване на крайници.
6. При колапс да се напляска лицето и да се напръска с вода, да се дадат тонизиращи напитки или вода.
7. При травматизъм да се направи компресивна превръзка, при счупване на крайник или открита фрактура да не се предприема нищо. При внезапно падане пострадалият се оставя на мястото на произшествието до идването на медицинския специалист, като се отстраняват наблюдателите и се оставят само двама преки свидетели на произшествието.
8. При повръщане да не се дават вода или течности през устата.
9. При удар от електрически ток да се освободи пострадалият от проводника при сигурни предпазни мерки – с дървен предмет. Пострадалият да се постави на пода с обърнати настрани глава без възглавница и да се започне външен сърдечен масаж, след което вдишване уста в уста или уста в нос.

ГЛАВА ПЕТА

Инструктажи и обучения по безопасността, хигиената на труда и противопожарната охрана

1. Директорът на училището задължително с писмена заповед създава организация за цялостното провеждане на видовете инструктажи, техният обхват, продължителност, тематика и програми, както и длъжностните лица, които ще ги провеждат.
2. Инструктажи за осигуряване на безопасни условия за възпитание, обучение и труд се провеждат от учители и от оторизирани лица, както и когато ученици, педагогически специалисти и непедagogически персонал или лица от други организации извършват самостоятелно или съвместно следните дейности:
 - ремонт, монтаж и демонтаж на апарати и съоръжения;
 - ремонт на различни видове инсталации – електрически, отоплителни, вентилационни, климатични, водопроводни и канализационни;
 - строително-монтажни дейности на училищната сграда или двора на училището;
 - товаро-разтоварни или транспортни дейности.
3. Директорът на училището ежегодно организира форми за повишаване на знанията по безопасността, хигиената на труда и противопожарната охрана на длъжностните лица, които ръководят и управляват трудови и учебни процеси и на тези, определени да провеждат инструктажи.
4. С всички работници, служители и ученици да се проведат инструктажи за безопасни условия на възпитание, обучение и труд три пъти годишно.
5. Работниците и служителите, работата, на които е свързана с използване, обслужване и поддържане на технически съоръжения, задължително да се инструктират, обучат и

положат изпит по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.

6. Задължително е документирането на проведените видове инструктажи.

7. Не се допускат на работа лица, които не са инструктирани.

8. Контролът по спазването на изискванията за организацията, реда и условията за провеждане и документиране на видовете инструктажи се осъществява от училищния директор.

9. Въвеждането, воденето, съхранението и контролът по документацията за дейностите, осигуряващи здравословни и безопасни условия на обучение и труд се изпълнява от директора на училището или от упълномощено длъжностно лице.

ГЛАВА ШЕСТА

Инструкции

ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ОБУЧЕНИЕ В ЧАСОВЕТЕ ПО ФИЗИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ И СПОРТ

1. В часовете по ФВС учениците са длъжни да бъдат в спортен екип и със спортни обувки (гуменки, кецове, маратонки) съобразно изискванията на учителя. Не се разрешава в часовете носенето на обеци, накити, часовници, които могат да бъдат опасни за ученика и околните при изпълнението на физически упражнения, както и ползването на различни предмети и пособия, които не са изискани от учителя и пречат за нормалното провеждане на часа.

2. Забранява се влизането във физкултурния салон без присъствието на учител, качването и ползването на спортните уреди по време на учебен час от повече от един ученик, както и катеренето или висенето по баскетболните табла или рингове, футболните врати и по оградната мрежа на игрищата.

3. Спортни уреди и пособия да не се използват преди учителят да е разрешил работа с тях, а при работа с гюлета, гирички, топки, тояжки и други задължително да се спазват указанията на учителя за безопасността на всички ученици.

4. Учителите по ФВС трябва да осигуряват добро предварително разгриване с цел въвеждане на организма за предстоящата работа и предотвратяване опасността от травми.

5. Организацията, редът и дисциплината по време на занятията е задължение на всеки участник в учебния процес.

6. Учителите по ФВС не носят отговорност за травми и наранявания по време на междучасията и при неспазване на указанията за безопасност.

ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ОБУЧЕНИЕ В КОМПЮТЪРНИЯ КАБИНЕТ

I. Общи условия

1. Пред компютъра да се седи удобно, без напрежение на тялото.

2. Дисплеят да бъде на нивото на очите. Разстоянието между очите и дисплея да е минимум 500 mm, между очите и клавиатурата — минимум 450 mm.

3. Мониторите да се нагласяват така, че да няма отблясъци и отражения.

4. В междучасията да не се гледа в мониторите, за да отпочиват очите. Да се спазва изискването: 1 учебен час работа, 10-15 мин. почивка.

II. Организация на работата

1. В компютърния кабинет се влиза само в присъствието на учителя по информационни технологии, отговарящ за кабинета.

2. Напускането става организирано след приключване на занятието или с разрешение на водещия занятието.

3. При влизане и излизане от кабинета, водещият занятието трябва да провери наличието на всички компютри и периферни устройства.

4. Внасянето и използването на компютри и устройства в допълнение на инсталираните в помещението става след разрешение на водещия занятието.

5. Незабавно се уведомява съответния преподавател за: мирис на изгоряло; повишен шум от работещ компютър; размазано или трептящо изображение на дисплея; неизправни компютри; липса на компютри или елементи от конфигурацията им; всяка необичайна ситуация.

III. Забранени действия:

1. Разглобяване на устройства с каквато и да било цел.
2. Включване и изключване на кабели и интерфейси.
3. Промяна в конфигурацията на компютрите и размяна на компонентите им.
4. Промяна на общото разположение на техниката и мебелировката.
5. Пушене.
6. Консумацията на храни и напитки, както и внасянето им във форма, позволяваща консумация.
7. Внасяне на обемисти предмети и багаж, на силно миришещи, дразнещи и опасни предмети и вещества.
8. Въвеждане на животни.

I. Действия при възникване на опасност

1. При възникване на опасност незабавно се уведомява съответния преподавател и се изпълняват неговите инструкции.
2. При авария или инцидент с компютър, първото и задължително действие е изключването му чрез изваждане на захранващия кабел от контакта.

II. Действия при евакуация

При необходимост от евакуация, помещението се напуска бързо, но без паника:

ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ОБУЧЕНИЕ В КАБИНЕТА ПО ХИМИЯ И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА / ФИЗИКА И АСТРОНОМИЯ

1. Обучението по химия и физика се провежда в кабинет, снабден с апаратура и учебни пособия, необходими за провеждане на опити и онагледяване на преподавания материал.
2. За безопасното протичане на учебните занятия носи отговорност учителят, както и всеки ученик носи персонална отговорност след запознаване с инструктажа.
3. Всеки ученик има свое работно място, което пази и за което носи отговорност.
4. Учениците са длъжни да спазват съзнателно и отговорно правилата по безопасност, хигиена на труда и противопожарна охрана.
5. За избягване на аварии и злополуки с електрически ток, учениците са длъжни да спазват стриктно указанията по електробезопасност.
6. Да се работи само с напълно проверени и изрядни уреди, като стриктно се спазват указанията на учителя.
7. Забраняват се всякакъв вид опити за отваряне, настройка и ремонт на електроуреди, апарати, устройства и поправки на захранващите ги кабели.
8. Абсолютно е забранено заливането с вода на електроуреди, апарати, съоръжения или техните командни органи.
9. Работа с уредите да се започва само след обстойно проведен инструктаж за правилните и безопасни начини на експлоатация.
10. При възникване на някакви неясноти от опита, работата веднага се прекратява по съответния начин и се иска съвет от преподавателя.
11. Забранено е на учениците да опитват на вкус веществата и да ги пипат с ръце.
12. Миризмата се установява чрез внимателно навяване на парите с ръка към носа.
13. Забранено е на учениците да използват не измити съдове.
14. Забранено е на учениците да хващат реактивни стъкла и банки с мокри или сапунени ръце.

15. При отливане на течности, етикетът на реактивното стъкло трябва да бъде към дланта.
16. Наблюдението на опитите става отстрани, а не през отворите на съдовете.
17. Спиртната лампа се пали само с кибрит и не се разнася запалена.
18. Спиртната лампа се гаси само с помощта на капачето, а не по друг начин.
19. При нагряване отворът на епруветката се насочва встрани от извършващият експеримента и околните.
20. С киселини и основи се работи много внимателно. Не бива да попадат върху лицето, очите, кожата или дрехите. Ако това се случи, към поразеното място се насочва силна струя вода и веднага се уведомява преподавателя.
21. При разреждане на киселини, киселината се налива във водата, а не обратното.
22. Не се разрешава правенето на нови, непознати опити без разрешение на преподавателя.
23. Забранено е на учениците да изнасят извън кабинета химически вещества.
24. Забранява се на учениците да внасят храна в кабинета и да се хранят в химическата лаборатория.
25. Учениците са задължени да спазват безупречен ред и чистота в кабинета по химия и всички правила за качествено и безаварийно провеждане на опитите в учебния процес.
26. След приключване на учебния час, всеки ученик е длъжен да остави работното си място в изряден вид.
27. При инцидент в лабораторията се обърнете незабавно към учителя.

ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ОБУЧЕНИЕ В КАБИНЕТА ПО ТЕХНОЛОГИИ И ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО, ДОМАШНА ТЕХНИКА И ИКОНОМИКА И ТЕХНОЛОГИИ

Учениците са задължени:

1. Да изслушват внимателно инструктажа на учителите по труд и техника.
2. Да се разписват в книгите за инструктажа, с което удостоверяват, че са им известни правилата и изискванията за безопасност и се задължават най– стриктно да ги спазват.
3. Да ползват задължително обикновеното и специално работно облекло и личните предпазни средства, които се полагат.
4. Преди започване на работа или дейност да огледат внимателно работното си място и при забелязване на най– малки неизправности или несъответствия, веднага да уведомяват преподавателя.
5. През време на своята дейност да изпълняват с голямо внимание и само определената работа. Всяко разсейване, отклоняване на погледа, разговори и други, могат да доведат до трудови злополуки и нещастни случаи. Това особено важи за дейности, при изпълнението на които се ангажират по двама и повече ученици.
6. В междучасията кабинета задължително да се проветрява.
7. Забранява се посягане към съучениците с остри и режещи инструменти и приспособления.
8. При работа с леснозапалими течности /разредители, ацетон / учениците да бъдат много внимателни и да работят под наблюдение на учителя.
9. Да не предприемат по своя инициатива определена работа, с която не са запознати добре и за всяка нова работа да изискват инструктаж от учителя.

ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД НА ЧИСТАЧКИТЕ

1. Да почистват праха в класните стаи и кабинети, в административните помещения, във физкултурния салон и работилниците.
2. Ежедневно, след всяко междучасие да измиват тоалетните, физкултурния салон и коридорите.
3. Всеки петък да провеждат санитарен полуден – основно чистене на тоалетни, мивки, коридори и стаи.

4. Дежурният на етаж да наблюдава и отваря прозорците в класните стаи по време на междучасията. Да почиства ежедневно двора на училището и спортните площадки.
5. Да се грижат за цветята в определените им райони.
6. Да опазват материалната база и повереният им инвентар.
7. Да осигурят водно промиване на всички тоалетни.
8. Ежедневно да дезинфекцират тоалетните с разтвор от 1-2 таблетки „Табидез 56”, разтворен в 10 л. вода.
9. Два пъти на учебен срок да почистват вратите и прозорците.
10. От тоалетните да изнесе излишния инвентар.
11. След приключване на втора смяна обхождат сградата, затварят всички прозорци и врати.
12. Почистването на сняг, лед в района на училището да става с подходящо облекло и обувки, за да се избегнат навяхвания и счупвания.
13. При хигиенизирането на двора и районите около училището, отпадъците да се селектират и изхвърлят на определените за това места.
14. С цел намаляване на пожарната опасност и избягване замърсяването с отровни вещества, отделени при горенето, строго е забранено изгарянето на отпадъците на територията.

ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД НА АДМИНИСТРАТИВНО – ТЕХНИЧЕСКИЯ ПЕРСОНАЛ

1. При работа с компютър трябва разстоянието от монитора да е 0,50m–0,70 m, а разстоянието между очите и клавиатурата да е 0,40m–0,50m2).
2. При работа с компютрите трябва да се стои изправен на стола, с удобно разположени върху масите ръце, така че да се постига максимално удобство при работа с клавиатурата и мишката.
3. На всеки час непрекъснатата работа с компютър се препоръчват 15 min почивка.
4. При работа трябва да се внимава за опасности, свързани с неизправности в ел. инсталацията и при откриване на такива да се предупреди електротехника, без да правят опити да ги поправят.
5. Забранява се включването на отоплителни уреди извън специално оборудвани за тази цел пожаробезопасни места.

Инструктаж за безопасност през лятната ваканция и опасностите при къпане и плуване

1. Да се спазват стриктно правилата за движение по пътищата изучени в определените часове:
 - пресичането на улиците да става на определените за това места;
 - да се спазват светлинните сигнали на светофарите;
 - да се управляват технически изправни велосипеди и мотопеди;
 - да не се играе в близост до охраняеми и неохраняеми жп прелези и мостове;
 - забранява се качването в превозни средства, които не са предназначени за превоз на пътници и в превозни средства при непознати лица.
2. Абсолютно се забранява къпането във водни площи, които са неохраняеми и не са определени за тази цел/езера, язовири, реки, плажове и др./
3. При излизане сред природата, абсолютно се забранява консумирането на диворастящи растения/плодове, гъби и др./
4. При игри на открито да бъде засилено вниманието срещу ухапване от насекоми, кърлежи, влечуги и други.
5. Абсолютно се забранява играта с огън и други лесно запалими и избухливи вещества-бомбички, пиратки, спирт, бензин, нафта и други.

6. Абсолютно се забранява употребата на цигари, алкохол, наркотични вещества и други.
7. Абсолютно се забранява разговарянето с непознати хора и приемането от тях на предмети, хранителни продукти /лакомства/ и други.
8. Да се поддържа личната хигиена, като се спазват хигиенните изисквания и се работи за закаляването на организма през лятото.
9. Да се води здравословен начин на живот, съобразно метеорологичните особености през лятото.

ОПАСНОСТИ ПРИ КЪПАНЕ И ПЛУВАНЕ

Опасност	Разпознаване и начини за оказване на помощ и самопомощ
Дънни ями и прагове	<p>Срещат се в морето, реките и язовирите. Пропадането в тях става внезапно, предизвиква уплаха, преминаваща в паника и давенето започва. На охраняваните плажове дънните ями и прагове се обозначават с червени плаващи знаци (шамандури) и указателни табели на брега. Тези места не бива да се използват за къпане. Ако неумеещ да плува човек пропадне в дънна яма или праг може, запазвайки самообладание, да си помогне и сам, като с отскоци от дъното се придвижи към плиткото.</p>
Плуване и скокове в непознати води	<p>Основна опасност представляват подводните скали, намиращи се под водата различни остри предмети, неизкоренени дървета при завиряването на някои язовири. Сблъсъкът с тях при скок, може да причини сериозни травми, които да причинят загуба на съзнание и удавяне. Преди да влезете във водата проверете дали е достатъчно дълбоко и дали няма опасни предмети под водата. Запомнете - добре е да избягват такива места</p>
Плуване и къпане след обилно хранене	<p>След хранене стомахът е разширен. Храносмилателните органи се снабдяват по-обилно с кръв за сметка на мозъка и крайниците. Недостатъчното кръвоснабдяване на мозъка, съчетано с интензивните движения, охлаждането на тялото и налягането на водата върху стомаха може да предизвикат прилошаване, повръщане и дори загуба на съзнание, а попадането на стомашно съдържимо в дихателните пътища, води до задушаване и удавяне. След обилно хранене трябва да се изчака около един, два часа.</p>
Използването на алкохол и наркотични средства	<p>Много водни инциденти се дължат на употребата на алкохол и различни наркотични средства. И в двата случая хората губят реална представа за опасностите и надценяват собствените си сили и възможности. Плуването след употреба на алкохол или наркотични средства винаги води до трагични последици. Затова не се препоръчва влизането във водата по-рано от 8 часа след поемането на алкохол или други упойващи средства.</p>
Студена вода	<p>Рязката промяна на температурата на тялото при попадането на човек в студена вода може да предизвика шок с рефлекторно спиране на дишането. В някои случаи се стига до загуба на съзнание и настъпване на внезапна смърт. Това се получава и при рязко потапяне със силно загрято и изпотено тяло, дори във вода, която не е толкова студена. Във водоеми без вертикална циркулация на водата, горният слой следствие на слънчевото греене се затопля, но в дълбочина водата остава студена. Същите опасности грозят хората и при скокове или гмуркане в такива водоеми. За да се избегнат посочените опасности, влизането във водата трябва да става постепенно, като предварително намокрим лицето, крайниците и сърдечната област. Престоят във водата не може да бъде строго определен за всички. Първоначалните студени тръпки след първото потапяне се сменят у повечето хора с приятно усещане в новата среда. Появата на втори тръпки и неудоволствие, които за едни идват след минути, а при други след час и повече, са сигнал за излизане от водата.</p>
Умора и изтощение-	<p>Инцидент настъпва след продължително плуване без почивка и особено, ако водата е студена. Ако не последва своевременно излизане от водата, настъпва</p>

надценяване на умора, възниква опасност от получаване на мускулни крампи, преохлаждане собствените на организма, а при крайно изтощение – удавяне. При отдалечаване от брега плувни умения трябва да се плува в група, което дава възможност за оказване на взаимопомощ при нужда. В такива случаи е задължително групата да се придружава от спасителна лодка. Това се налага от вероятността в даден момент повече от един човек да се нуждае от помощ.

Мускулни
крампи
(схващания)

Представяват неволево болезнено съкращаване (гърч) на отделен мускул или мускулна група. Получават се след рязко усилие или при преумора, особено ако са съчетани с преохлаждане. Мускулът е свит, твърд и болезнен, като най-често се засягат мускулите на стъпалото, подбедрицата и бедрото, по-рядко на ръцете и още по-рядко на врата и корема. Опасността идва от внезапната и силна болка и невъзможността на мускула да изпълнява функциите си докато трае гърчът. Силната болка и обездвижването на крайника често водят до паника и даване. Предпазването от такива инциденти изисква добро вработване на всички мускулни групи преди плуване и избягване на преумора и преохлаждане. До известна степен смяната на стила на плуване отдалечава момента на настъпване на мускулните крампи. Ако въпреки това се получи гърч, трябва да се запази самообладание. При поемане на въздух човешкото тяло има положителна плаваемост, която позволява задържане на водната повърхност без плувни движения. С една или две ръце крайникът се сгъва и разгъва с цел неколккратно разтягане на мускула до неговото отпускане. След това мускулът се размачква. Убождането с остри предмети не помага, а допълнително дразни мускула и още повече задълбочава гърча.

Течения

Теченията представляват движение на водата. Образуват се освен от естественото движение на водата в реките, от вятъра, вълнението, формата на брега и релефа на дъното. Силно течение се образува и при изтичане на вода от преливниците на язовирите. Посоката им може да бъде различна - от брега, косо или успоредно на него и да се мени според температурата на водата, посоката на вятъра и релефа на дъното. За разлика от реките, в морето и някои големи вътрешни водоеми теченията не винаги се виждат от брега. При скорост на течението, по-голяма от скоростта на плувеца, той може да бъде отнесен далече от брега, ако се опитва да плува срещу течението. Попаднал в такава ситуация, човек трябва да плува косо срещу течението докато излезе от него и след това - към брега.

Водовъртеж

Водовъртежите представляват кръгово фуниеобразно движение на водата към дъното. Причиняват се най-често от завихряне на водата след среща на препятствие в течащи води или при вятър и вълнение, както и при мястото на водоземане в язовирите. Попадането във водовъртеж е изключително опасно, тъй като засмуква къпещите се в дълбочина. Къпането и плуването на места, където е вероятно образуването на водовъртежи, и в близост до язовирните стени е забранено. Излизането от водовъртеж е възможно по естествения път на водата - към дъното, след което встрани и към повърхността. Това обаче е възможно само при много добри умения за гмуркане и плуване под вода.

Вълнения и
прибой

Вълните се образуват от вятъра при триенето на въздушните маси по повърхността на водата. Колкото по-силен е вятърът, толкова по-мощни са вълните, които се образуват. Вълните в движението си към брега достигат плитчините, които забавят долната им част, горната ги изпреварва, пречупва се и се разбива. Така се образува прибойт. При силно вълнение прибойт има голяма ударна сила, която може да повали човек, да го удари в дъното, да го влачи и да му причини контузии. Това в много случаи води до удавяне. След достигането до брега водните маси се връщат обратно и предизвикват мощен воден поток устремен към морето. Този поток сякаш „измъква” дъното под

краката на къпещите се и прави излизането на брега трудно, това е т.н. придънно течение. Спазвайте флаговата сигнализация! За да преодолеете прибойната вълна при влизане се гмуркате под нея, а излизането става използвайки вълната, като се опитвате "да хванете вълната"

Надуваеми
предмети

Използването на надуваеми лодки, дюшеци, пояси, топки и др. създават у хората, неумеещи да плуват добре, измамно чувство за сигурност и отслабват естествения им инстинкт за самосъхранение. Тези предмети са много леки, имат малко сцепление с водата, лесно се преобръщат и биват отнасяни от вятъра. Опасността идва от вероятността поради непредпазливо движение вълна, причинена от преминаващ наблизо плавателен съд, или внезапен порив на вятъра човек да загуби контакт с измамния източник на сигурност и да започне да се дави. Ползването на надуваемите предмети се препоръчва само до дълбочина, от която всеки може да излезе сам. Използването им е забранено при жълт флаг.

Плавателни
съдове -
претоварване,
плуване в
близост до
плавателни
съдове,
използване на
самоделни и
нестандартни
средства.

При преобръщане на плавателен съд, хората трябва да останат при него, защото той ще им служи, като поддържащо плавателно средство и по-лесно могат да бъдат забелязани от брега. Всички плавателни съдове задължително трябва да са оборудвани със спасителни ризи според броя на пасажерите и екипажа. При упражняването на водни спортове за развлечения - водни ски, водни мотори /джетове/, теглене на парашут, ветроходство и др. поставянето на спасителни ризи или жилетки е задължително. При инцидент и загуба на съзнание те задържат пострадалия на повърхността на водата до оказването на помощ.

Опасности в
басейна

Блъскането и хвърлянето на хора във водата, боричкането с потапяне на другия и други подобни "весели игри"; понякога имат съвсем невесел край. Плуването под местата за скокове може да доведе до сериозни травми и удавяне. Дори безобидната "гоненица"; около плувните басейни, често води до подхлъзване и контузии. Сериозна опасност крие плуването под вода, което е и една от най-честите причини за удавяния в басейн. Спазвайте указанията на спасителя!

Тинесто дъно,
водорасли

Освен в морето се срещат и в сладките води на вътрешните водоеми. Те създават неприятни усещания при допир до тялото, но могат да бъдат и опасни при заплитане в тях. Попаднал на такова място, човек може да го преодолее с леки плувни движения по гръб.

Напоителни
канални

Всяка година жертви на водата в напоителните канали стават много хора. Трябва да се знае, че те са дълбоки, бързо течащи и излизането от тях е изключително трудно, защото бреговете им са много стръмни и в подводната си част – хлъзгави. Къпането и плуването в напоителните канали е забранено!

ИНСТРУКТАЖ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЩАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

1. При идване и тръгване от училище учениците са длъжни да спазват правилата по БДП.
2. Учениците от I до VII клас се движат по безопасен маршрут до училище, съгласуван с родители и учители.
3. Да пресичат внимателно на определените за целта места.
4. При излизане от двора на училището да не тичат, да пресичат улиците след внимателно оглеждане, да не се качват в превозни средства на непознати.
5. При управление на велосипед да се спазват правилата по БДП.
6. Движете се по вътрешната част на тротоара, колкото се може по-далеч от платното за движение.
7. Движете се плътно вляво по улици без тротоар и срещу движението на

насрещните автомобили.

8. Преминвайте по пешеходната пътека с внимание, макар да имате предимство.
9. Пресичайте само на зелена светлина на светофара, като отново се огледате в двете посоки.
10. Когато пресичате – първо се огледайте наляво, после надясно и по средата на улицата пак наляво.
11. Никога не пресичайте улицата тичайки, между паркирани коли и пред спрял на спирка автобус.
12. Не преминавайте пред и зад спряло превозно средство, защото нямате видимост.
13. Не играйте около спрели и паркирани автомобили.
14. Не играйте на пътното платно и по кръстовищата, а на определените за това места.
15. Не излизайте внезапно на уличното платно.
16. Помнете, че на пътя има агресивни водачи на пътни превозни средства, които застрашават вашата сигурност.
17. Не излизайте на улицата с велосипед преди да сте сигурни, че е изправен (звънец, спиращки, фар отпред и светлоотразител отзад) и го управлявате отлично. Облечени сте с необходимите предпазни средства и към дрехите ви има прикрепени светлоотразителни елементи.
18. Карайте велосипед на разрешените за това места.
19. Винаги носете предпазна каска, когато карате велосипед.
20. Когато управлявате вашия велосипед трябва да знаете, че е опасно да се движите успоредно с друг велосипедист и близо до моторно превозно средство и да се държите за него. Движете се плътно в дясно на платното за движение и подавайте сигнал с ръка преди да завиете или спрете.

II. За пътуващите ученици.

1. Да спазват изискванията за БДП при качване и слизане от автобусите в следния ред:
2. Да изчакват на определеното безопасно място пристигащите автобуси;
3. Да се качват и слизат от автобуса след като е спрял на указаното място без да създават пречки на останалите пътуващи;
4. По време на движение на автобуса с поведението си да не пречат на шофьора и да спазват изискванията за безопасно пътуване в обществения транспорт;
5. Да спазват определените правила за култура на поведение - да не замърсяват и повреждат обзавеждането на автобуса, да не изхвърлят предмети и отпадъци през прозорците.

Всички ученици са длъжни да спазват правилата за БДП!

ИНСТРУКТАЖ ЗА БЕЗОПАСНО ПОВЕДЕНИЕ ПРЕЗ ЗИМНИЯ СЕЗОН, ПРАЗНИЦИТЕ, КОЛЕДНАТА И ЗИМНАТА ВАКАНЦИЯ НА УЧЕНИЦИТЕ

1. Учениците да използват само определените от Общинската администрация превозни транспортни средства.
2. Движението да се осъществява само по тротоарите, да се пресича само на определените за това места.
3. Да се избягва движението по уличното платно.
4. Да се избягва използването на лични моторни средства.
5. За младите шофьори използващи лични моторни средства да шофират с 10 км в час по-малко от указаното от контролните органи за конкретния пътен участък.
6. За начинаещи шофьори без опит е препоръчително да шофират с придружител - опитен шофьор.
7. Да не се допуска използването моторни превозни средства без документ за правоуправление или след употреба на алкохол, или други упойващи средства. Учениците да не се качват в коли с водач без шофьорска книжка или такъв, който е употребил алкохол.
8. ПРИ ПРИДВИЖВАНЕ С АВТОМОБИЛ ЗАДЪЛЖИТЕЛНО ВСИЧКИ ПЪТНИЦИ

И ВОДАЧА ПОСТАВЯТ ПРЕДПАЗНИ КОЛАНИ.

9. Стриктно да се изпълняват указанията на учителите и специализираните институции по време на снеговалеж и затруднено движение.
10. Да се уведоми по най-бърз начин учител или директор за случай, при който има пострадал ученик в училище или извън него.
11. Да не се движат в близост до стари, полусрутени сгради и такива с образували се ледени висулки по тях.
12. При напускане на училищната сграда учениците да се движат на групи до съответните спирки / особено след втора смяна и в тъмната част на денонощието / .
13. В час по физическо възпитание и спорт да не напускат двора на училището без знанието и съгласието на преподавателя.
14. Да се обличат и обуват по подходящ за зимния сезон начин.
15. Да се спазват инструкциите за ползване на пиратки и други пиротехнически средства. Да не се използват самоделни такива.
16. Да не се допуска консумиране на алкохолни напитки и наркотични средства.
17. Да не се използват заледени водни басейни, особено неохраняеми за пързаяне и риболов.
18. Да не се допускат конфликти и пререкания с непознати, както и участието на учениците в саморазправи и физически сблъсъци на обществени места.
20. Да не се допуска пързаянето със ски, шейни на уличното платно.

ИНСТРУКТАЖ ЗА БЕЗОПАСНО ДВИЖЕНИЕ ПО ПЪТИЩАТА В ЗИМНА ОБСТАНОВКА – ПРАЗНИЦИ, ПРЕЗ КОЛЕДНАТА И ЗИМНА ВАКАНЦИЯ

През есенно-зимния период най-застрашени да бъдат блъснати от автомобил са пешеходците. В основната рискова група попадат пешеходци носещи тъмни връхни дрехи, както и имащите опасния навик да пресичат пътното платно където и да било , без да изчакват преминаването на приближаващите автомобили. Пешеходците са най-застрашени в периода от настъпването на сумрака и през цялото времетраене на вечерта. Най-много злополуки с тях стават между 17.00 и 20.30 ч. Причините най-често са съчетание на несъобразена скорост на водачите при движение на фарове и неправилно движение и присъствие на пешеходците на платното в същия момент. Затова е необходимо да бъдат много предпазливи, разумни и дисциплинирани.

ПРЕПОРЪКА 1. НЕ ИЗБЪРЗВАЙТЕ ДА ПРЕСЕЧЕТЕ ПЛАТНОТО! Много улици в населените места са без осветление и се налага преминаване пеш по неосветени маршрути. По възможност пресечете платното там, където е осветено. Ако ви предстои пресичане на място, където няма осветление, и в същия момент виждате фарове на приближаващ автомобил, в интерес на Вашата лична безопасност е **ДА ГО ИЗЧАКАТЕ ДА ПРЕМИНЕ** и тогава да пресечете. Не забравяйте, че шофьорът на приближаващия автомобил не Ви вижда в същия момент, в който Вие виждате фаровете на автомобила му, а **ЗНАЧИТЕЛНО ПО-КЪСНО**, когато вече **НЕ МОЖЕ ДА СПРЕ И ВИ ПРЕДПАЗИ!** Предпазливо би трябвало да действате и когато пресичате осветен участък.

ПРЕПОРЪКА 2. ПАЗЕТЕ СЕ ОТ ЗАСТИГАЩИ ВИ АВТОМОБИЛИ! СЛОЖЕТЕ СВЕТЛООТРАЗИТЕЛНА ЖИЛЕТКА! На мнозина се налага да изминават километри пеш вечер, в тъмнината, защото няма удобен обществен транспорт. Между малките градове и съседните близки села вечер се движат пеш много хора. Те дори не подозират големия риск да бъдат блъснати от застигащи ги автомобили, движещи се в същата посока. В най-голяма опасност са пешеходците, които вървят неправилно – отдясно и то по платното. Шофьорът на застигащия ги автомобил ги вижда много късно, когато вече не може да направи спасителна маневра или да спре. Рискът е още по-голям, когато пешеходецът е с тъмни дрехи /трудно забележим/, а шофьорът има срещу себе си фаровете на насрещен автомобил. Тогава той може да Ви забележи едва когато е на около 25 метра от Вас. Затова, ако се движите пеш в населено място по улица без тротоари, или извън населено място, още при поява в далечината на фарове на приближаващ автомобил в една от двете посоки, тогава **НЕЗАБАВНО ИЗЛЕЗТЕ ОТ ПЛАТНОТО** и изчакайте отминаването на автомобила. Не разчитайте погрешно, че

шофьорът на застигащия ви автомобил **ЩЕ ВИ ВИДИ И ЩЕ ВИ ЗАОБИКОЛИ!** Жертвите на тази лъжлива увереност са предостатъчно. Приближава ли автомобил – излезте извън очертанията на платното- на банкета и дори по-далече! Изключително важно за безопасността на пешеходците, водачите на каруци, мотопеди в тъмната част от денонощието да носят светлоотразителни жилетки!

ПРЕПОРЪКА 3. НЕ СЕ ОПИТВАЙТЕ ДА СПИРАТЕ АВТОМОБИЛИ! Ако вървите извън населено място по тъмно, не се опитвайте да спирате автомобили “на автостоп”. При тези опити, ръкомахайки, Вие несъзнателно навлизате по-навътре в платното и се излагате на опасност да бъдете блъснати от автомобила, който се опитвате да спрете. При това шофьорите не са склонни да спират и вземат случайни пътници, особено по тъмно.

ПРЕПОРЪКА 4. ОБОЗНАЧЕТЕ СЕ, ЗА ДА БЪДЕТЕ ВИДИМ ПО-ОТДАЛЕЧЕ! Ако е неотложно и неизбежно да вървите пеш по-тъмно, направете нещо нестандартно за вашата безопасност. Важно за Вашата безопасност и тази на децата Ви дрехите да са с вградени светлоотразителни елементи / „котешки очи“/ За да бъдете видими за шофьорите отдалече, при липса на светлоотразителна жилетка, по възможност, облечете светла връхна дреха. Велосипедистите са длъжни при движение по тъмно, извън населените места и при намалена видимост да носят светлоотразителни жилетки. Ако нямате подходяща дреха, може да носите светъл, добре забележим лек предмет. Така ще бъдете видим достатъчно отдалече. Много необходимо е да осигурите такива жилетки и на децата си, за да са в безопасност, когато отиват и се връщат от училище.

ПРЕПОРЪКА 5: БЪДЕТЕ ПРЕДПАЗЛИВИ НА ХЛЪЗГАВА НАСТИЛКА! Не избързвайте и не започвайте припряно пресичане на мокро, заснежено или заледено пътно платно, дори да ви се струва, че приближаващият автомобил се движи твърде бавно. В този момент неговият реален спирачен път е значително удължен. При съчетание с намалена от снеговалеж или мъгла видимост шофьорът ще ви забележи непосредствено пред автомобила си, когато е в **НЕВЪЗМОЖНОСТ ДА ВИ ПРЕДПАЗИ**. Не забравяйте и това, че Вие пресичате заледеното и заснежено платно значително по-бавно, а в стремежа си да бързате можете да се подхлъзнете и паднете пред автомобила. Много често пешеходците биват блъскани, когато от заснежен, непочистен тротоар внезапно слизат на платното, в опасната зона на автомобил, чийто водач е в невъзможност да спре.

ПРЕПОРЪКА 6: НЕ БЪДЕТЕ ПРИПРЯНИ НА АВТОБУСНАТА СПИРКА! Когато заедно с много други хора чакате автобуса на спирката, не се втурвайте към него още преди да е спрял. Площта за чакане е най-често заледена. Блъскайки се с останалите, може да се подхлъзнете и да попаднете под колелата на спирация автобус. Същото се отнася и за опитите за догонване на потеглящ автобус. Вечер шофьорът на автобуса трудно може да забележи на огледалото за обратно виждане опита за качване в последния момент. При слизване от автобуса не се насочвайте веднага да пресичате платното пред него, защото така ще се окажете в опасната зона на автомобил, който в този момент го заобикаля. Изчакайте автобусът да потегли и тогава потърсете мястото за правилно пресичане, при добра видимост в двете посоки.

ПРЕПОРЪКА 7: ОСИГУРЕТЕ СИ ДОБРА ВИДИМОСТ И ВЪЗПРИЕМАНЕ НА ШУМА ПРИ СНЕГОВАЛЕЖ! Дебелите и тежки връхни дрехи, вдигнатите яки, шаловете и шапките правят пешеходците по-бавни и трудно повратливи. Това ограничава възможностите им да наблюдават обстановката по пътя или улицата както, примерно, през лятото. Ушанката и шалът на пешеходеца му пречат да чуе шума на двигателя на приближаващ автомобил, звукът допълнително се поглъща от обилния снеговалеж и снежната покривка. Затова бъдете нащрек и по възможност си осигурете максимално добро възприемане на шумовете от превозните средства.

ПРЕПОРЪКА 8: ПРИ ОБИЛЕН СНЕГОВАЛЕЖ И ПРИБЛИЖАВАЩ АВТОМОБИЛ ИЗЛЕЗТЕ ИЗВЪН ПЛАТНОТО! Движешите се пеш при обилен снеговалеж са още по-трудно забележими за шофьорите – и поради снежната пелена пред фаровете, и поради побелелите им връхни дрехи. В такава ситуация, за да не стане злополука, е много важно пешеходците да напуснат платното или изчистената ивица от него до отминаването на

приближаващ отпред или отзад автомобил. Подобна е ситуацията и при гъста мъгла. Запомнете добре, че шофьорите на приближаващите автомобили Ви виждат далеч по-късно, отколкото предполагате. Затова по-добре бъдете извън платното докато отминат! И накрая не бива да забравяме, че сигурността на движението по пътищата на всички зависи от личния принос и отговорност на всеки един участник в него, макар той да изглежда малък и недостатъчен. Съвкупността на добронамереност, дисциплина и толерантност на стотици хиляди хора едновременно би осигурило една по-здравословна и безопасна среда на пътното движение.

Съдържание на Периодичния инструктаж:

4.1. Учениците са длъжни да идват на училище в добро здравословно състояние, без да са употребили алкохол или упойващи вещества и други напитки, оказващи нездравословно въздействие при учебния процес, както и да не употребяват такива в училище по време на учебните занятия и производствените им дейности.

4.2. Учениците следва да влизат и излизат само през оказаните входи и изходи на учебната сграда, като движението по коридорите, в класните стаи, ателиетата, учебни работилници, компютърните кабинети е по указания на дежурните учители, преподаващите по предмети учители, както и на главния дежурен учител за деня.

4.3. Учениците са длъжни да спазват санитарно-хигиенните изисквания по време на часовете и междучасията и строго да спазват разпоредбите по техника на безопасност, хигиена и охрана на труда, противопожарна и аварийна безопасност, независимо вида на учебните часове или ангажирането им в учебна стая, ателие, работилница.

Учениците са длъжни да изслушват внимателно встъпителните инструктажи в часовете по Учебна практика по професионалните предмети и да прилагат правилата за безопасна работа и противопожарна безопасност:

- в работилниците,
- в ателиетата,
- при лабораторните занятия,
- при изпълнение на силови, гимнастически и др. упражнения в часовете по Физическо възпитание и спорт,

4.5. В класните стаи трябва да се спазва строга дисциплина и ред при учебната и трудовата дейност по време на часовете и междучасията.

4.6. Учениците са длъжни да заемат работните си места 5 минути преди началото на часа.

4.7. Учениците са длъжни строго да спазват указанията на учителите по време на авария, пожар, природно бедствие или др.

4.8. При възникване на пожар учениците са длъжни незабавно да уведомят учител или служител на гимназията и се действа според основните правила за пожарогасене, като при необходимост учениците се евакуират.

4.9. Учениците са длъжни да спазват Правилника за дейността на училището.

4.10. На учениците се забранява:

- да напускат самоволно учебните занятия по теория и Учебна практика,
- да внасят запалки, кибрит и други запалими материали в училището,
- да тичат, скачат, да се боричкат в коридорите или класните стаи, както и игра с топки и други уреди или средства,
- да се качват по первазите на прозорците или парапетите на стълбищата в коридорите,
- да извършват учебна, производствена и друга дейност без възлагане и присъствие на преподаващия учител, отговарящ за класа,